

[תרל"ז]

במדרש¹ לזכור בכל יום יציאת מצרים וקריעת ים סוף. וקריעת ים סוף אם לא הזכיר אין מחזירין. ויציאת מצרים מחזירין כו' שיציאת מצרים קשה כו' ולמה מזכירין קריעת ים סוף שכיון שקרע להם הים האמינו כו'. אף שכתוב גם מקודם ויאמן העם כו' (שמות ד, לא). אך ביאור ענין אמונה להיות כולו נמשך אחר הנהגת הבורא יתברך². כי זה שמשבחין האבות והאמין בה' כו' (בראשית טו, ו). היתכן שלא היה לו להאמין באלקים אמת. רק פירוש אמונה להיות נמשך אחר הנהגות הבורא (כמו אומן את הדסה (אסתר ב, ז) לשון הנהגה). וביציאת מצרים לא היו בני ישראל נמשכין אחר הנס. כי לא היו מוכנים אל הגאולה עדיין. וזה ענין חפזון. וזה היה טענת בני ישראל עם משה רבינו ע"ה חדל ממנו כו' (שמות יד, יב). כי ידעו שאין נמשכין אחר הנס. אמנם ה' יתברך בחסדו ראה כי אם יהיו עוד זמן בגלות. יגבור עליהם סטרא אחרא. כאשר חכמים הגידו³ כי אם היו עוד רגע לא היו יכולין להגאל. לכן הקדים ה' הגאולה קודם הזמן. ולכן נאמר (שם יג, יז) ויהי בשלח לשון צרה⁴. כי כיון שלא היו מוכנים לזה היו על ידי זה בסכנה עצומה. כי כל נס שאינו בזכות מעשה האדם הוא בסכנה. כי הקיטרוג מתעורר עליו ביותר. ולכן היה צריך אחר כך להיות קריעת ים סוף לתקן הנ"ל להיות הגאולה שנית על ידי אמונת בני ישראל שמסרו נפשם והאמינו לדבר ה' וחזרו לצד מצרים כו'. ואז כיון

הקודש כו'. כמו שכתוב במדרש⁷ גוי ששבת חייב מיתה. וכמו שכתבתי במקום אחר⁸ פירוש בני ישראל יהיה בן זוגך⁹ שהם מיוחדים לקבל השפעת קדושת השבת שלא תתפשט החוצה:

הנני ממטיר כו' ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו כו' (שמות טו, ד). כי היה זה הכנה לקבלת התורה. כמו שכתוב (שם) למען אנסנו הילך בתורת. פירוש דאיתא¹⁰ לא ניתנה תורה רק לאוכלי המן. פירוש על פי מה שכתוב¹¹ סדר המעלות האכילנו המן. נתן לנו השבת. קרבנו להר סיני. ונתן לנו התורה כו'. שכל אלה מדרגות זו אחר זו היו הכנה שיתקדשו גופות בני ישראל במאכל שמלאכי השרת אוכלין¹². ופירוש לחם מן השמים (שם). כי וודאי כל השפעות מזון וחיים לכל חי בא משמים לשורש נשמתו. רק שבעולם הזה אינו יכול לקבל רק על פי צמצומים רבים בצמיחת האדמה ותיקון המאכל. אבל אותם אשר המה מקודשים כראוי יכולין לקבל הלחם מן השמים כמו שהוא. וזה היה עדות שהם מוכנים לקבל התורה מזה שהיו יכולין לקבל מזון זה. מכל מקום עתה צריכין לתקן הכל בגשמיות ממש. רק נתינת התורה לא היה באפשרי רק על ידי התגברות הקדושה כמלאכי השרת ממש. וזהו שכתוב לא ניתנה תורה דוקא כנ"ל. ויצא (שמות טו, ד) הוא יציאה מעולם הזה שיצאו מהתלבשות החומריות בעולם הזה. דבר יום ביומו הוא התדבקות כל ההנהגות בשורש העליון שהוא מנהיג הכל. וכל יום מנהיג כל הדברים הנעשים בו. והם קשרו הנהגות כל יום בשורשו. וזה דבר יום ביומו. והבין:

¹² יומא עה ע"ב.

¹ שמור"ר כב, ג.

² מהר"ל נתיבות עולם, נתיב האמונה; תולדות יעקב יוסף כי תבא ד"ה 'העולה מזה'.

³ סדור האר"י סדר הגדה, יג ע"ב ד"ה 'שלא הספיק בעקם', עיין עסיס רימונים יג, ג (לד ע"ב).

⁴ עיין מגילה י ע"ב.

⁷ דבר"א, יח; סנהדרין נח ע"ב.

⁸ יתרו תרל"ה ד"ה 'מה שנאמר' בלק תרל"ה ד"ה 'במדרש'.

⁹ "אמרה שבת לפני הקב"ה רבש"ע לכולן יש בן זוג, ולי אין בן זוג, א"ל הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך" (בר"ר יא, ח; פסיקתא רבתי כג, ד"ה 'על כן ברך').

¹⁰ תנחומא בשלה, כ; מכילתא בשלה, מסכתא ד, ב.

¹¹ הגדה של פסח, פיוט 'כמה מעלות טובות'.

בפסוק (שמות טז, ד) ויצא העם ולקטו כו'
 למען אנסנו כו'. בלי ספק
 נתרוממו גופות בני ישראל. להיותן ניזון
 ממאכל מלאכי עליון¹⁵. ויצא העם ממש
 מהתלבשות הגשמיות. ונזדככו גופם להיות
 כמלאכי השרת. וזה היה נסיון שבחן ה'
 יתברך אותן אם יהיו ראויין לקבל התורה.
 והראה לנו שלא יאמר אדם שהוא בתכלית
 הריחוק על ידי חומר הגוף. שהרי רואין
 שגם גופות בני ישראל יכולין להתרומם
 להיות כמלאכי השרת. והגם שהיה רק
 לדור המדבר על ידי שהם עצמם קיבלו
 התורה כמו שאמרו ז"ל¹⁶ לא ניתנה תורה
 אלא לאוכלי המן. ניתנה דוקא. שתחילת
 הניתנה לא היה יכול להיות רק בהזדככות
 החומר. אבל ממילא גם בדורות אחרונים
 יכולין שוב לעורר מדרגה הראשונה. כי כך
 היא המדה. שבתחילה מרוממין את האדם.
 ואחר כך צריך הוא עצמו לעורר מקומו
 הראשון כנ"ל: